

2. Борисова О.В. Развитие спортивных игр в условиях глобализации спорта. метод. рекоменд. / О.В.Борисова, Р.О.Сушко. – К., 2016. – 36 с.
3. Годик М. А. Комплексный контроль в спортивных играх [Текст] / М. Л. Годик, А. И. Скородумова. - М.: Советский спорт, - 2010 – 336 с.
4. Костюкевич В. М. Теоретико-методичні основи контролю у фізичному вихованні та спорті: монографія / Костюкевич В.М., Врублевський Є.П., Вознюк Т.В. [та ін.]; за заг. ред. В.М.Костюкевича. – Вінниця ТОВ «Планер», 2017. – 191 с.
5. Мітова О.О. Аналіз результатів анкетування тренерів щодо системи контролю на етапі попередньої базової підготовки / О.О.Мітова, О.М.Івченко // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) / За ред. Г. М. Арзютова. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. – Вип. 4. (74) – С. 66-69.
6. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник [для тренеров]: в 2 кн. / В. Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2015. – Кн. 2. – 752 с.
7. Сергієнко Л.П. Спортивна метрологія: теорія і практичні аспекти / Л.П. Сергієнко. – К.: КНТ, 2010. – 776 с.
8. Тогобицкая Д.Н. Шамардина Г.Н., Долбышева Н.Г. Основы математической статистики и ее использование при обработке данных в сфере физической культуры и спорта. Методические рекомендации для студентов, магистрантов, аспирантов института физической культуры и спорта. – Днепропетровск: ООО «Вета», 2009. – 63 с.
9. Buceta J.M. Basketball for Young players. Guidelines for coaches / J.M. Buceta, M. Mondoni, A. Avakumovic, L. Killik. – Madrid: FIBA, 2000.-358 p.
10. Erčulj F. An analysis of basketball players' movements in the slovenian basketball league play-off using the sagit tracing system // Facta universitatis: Scientific paper. Series: Phisycal Education and Sport / F. Erčulj, B. Dežman, G. Vučovič, J. Perš, M. Perše, M. Kristan. – Vol. 6. – № 1. – 2008. – P. 75 – 84.
11. Giorgio Gandolfi. NBA Coaches Playbook. Techniques, tactics, and teaching points. / Gandolfi Giorgio. – Human Kinetics. – 344 p.
12. Spencer M. Mini Basketball. A guide to teaching and coaching. Written and Compiled By Martin Spencer / M. Spencer. - FIBA Mini-Basketball.–2011.–255 p.
13. Shynkaruk O. A. The selection of athletes and the orientation of their training in the process of multi-year improvement (on the material of Olympic sports) / O.A. Shynkaruk. - Kiev: Olymp. lit, 2011.-360.
14. Sushko Ruslana. Professionalization issues of concern as a factor of sports games globalization (basing on basketball) / R. Sushko, E. Doroshenko // Proceedings of the VII International Academic Congress "Fundamental and Applied Studies in EU and CIS Countries" (United Kingdom, Cambridge, England, 26-28 February 2017). "Cambridge University Press", 2017. - P. 128 – 132.
15. Tomas J.R., Research methods in physical activity / J.R. Tomas, Nelson J.K., S.J. Silverman. – Champaing (USA), 2010. – 457 p.
16. Torres-Unda J. Anthropometric, physiological and maturational characteristics in selected elite and non-elite male adolescent basketball players / J.Torres-Unda, I. Zarrazquin, J. Gil, F. Ruiz, A. Irazusta, M. Kortajarena, J. Seco, J. Irazusta // Journal of Sports Sciences. – 2013. – Vol. 31, Issue 2. – P. 196-203.

Оліярник В. І., Гавриленко М. М., Гулей К. С., Стецяк О. Є.
Національний університет «Львівська політехніка»

ФОРМУВАННЯ РУХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ ВНЗ ЯК ФАКТОРУ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Розглянуто питання формування рухової компетенції студентів у процесі їхнього фізичного виховання у ВНЗ, як фактору їхнього здоров'язбереження. Аналізом й узагальненням даних науково-методичної та спеціальної літератури систематизовано та детерміновано шляхи забезпечення ефективності цього процесу. Отримані результати дослідження можуть бути використані як базова основа для реорганізації науково-методичних основ якісного формування рухової компетенції студентів задля забезпечення ефективного вирішення завдань фізичного виховання щодо збереження їхнього здоров'я.

Ключові слова: студент, фізичне виховання, рухова компетенція, формування, здоров'я.

Олиярник В.И., Гавриленко М.М., Гулей К.С., Стецяк О.Е. Формирование двигательных компетенции в физическом воспитании студентов вузов как фактора здоровьесбережения студенческой молодежи. Рассмотрены вопросы формирования двигательной компетенции студентов в процессе их физического воспитания в вузе, как фактора их здоровьесбережения. Анализом и обобщением данных научно-методической и специальной литературы систематизированы и детерминированы пути обеспечения эффективности этого процесса. Полученные результаты исследования могут быть использованы как базовая основа для реорганизации научно-методических основ качественного формирования двигательной компетенции студентов для обеспечения эффективного решения задач физического воспитания в вузе для сохранения их здоровья..

Ключевые слова: студент, физическое воспитание, двигательная компетенция, формирование, здоровье.

Oliyarnik V., Gavrilenko M., Guley K., Stetsyak O. Formation of motor experiments in physical education of students of university as a factor of health care of student youth. The questions of the formation of the motor competence of

students in the process of physical education in high school is considered. Is a key factor in the formation and preservation of health is the physical activity and the level of physical culture of students their motor competence was installed.

The task of the work – theoretical analysis of the aspects of the formation of motor competence of students in the process of physical education in higher educational institutions. Based on the theoretical analysis and experimental verification of scientific-methodical and special literature by the key theoretical and practical aspects of ensuring the effectiveness of the process are designated, systematized and is determined.

The «motor competence» is an integrated result of mastering the content of physical education, which is expressed in the readiness of students to use the acquired knowledge, skills, skills for the formation and strengthening of health and maintaining a high level of their psychophysical state was installed. The acquisition of students motor competence of education as an integrated summary of the organization of the educational process of physical education is a serves.

A process of forming motor competence improvement in the quality and level of the students' theoretical preparedness and awareness of their health status and the role of a healthy lifestyle in this context is requires a substantial. The results of research as the basic framework for the reorganization of the scientific and methodical bases of formation of high-quality motor competence of students for the effective solution of problems of physical education in high school can be used.

Key words: student, physical education, motor competence, formation, health.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Збереження здоров'я студентів, формування у них навичок здорового способу життя є однією з актуальних проблем сьогодення фізичного виховання у вищій школі. Провідним завданням фізичного виховання є виховання культури здорового способу життя особистості студентів, спроможних ефективно керувати станом свого здоров'я. Остання передбачає зміцнення і підтримку на високому рівні психофізичного стану студентів, повноцінний розвиток особистості, підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечити ефективність виробництва [3; 5; 7]. Визначальним чинником цього процесу, зокрема А.Ю. Григорьев, В.В. Пономарьов [3], вважають формування рухової компетенції студентів у процесі їхнього фізичного виховання як чільного чинника освітньо-виховної діяльності й основного стимулятора життєдіяльності організму для забезпечення якісної підготовки майбутніх професіоналів у справі розвитку і становлення держави.

Науковці [1–3; 5; 8] єдині у думці, що ключовим чинником формування та збереженні здоров'я є фізична активність і рівень фізичної культури студентів – їхня рухова компетенція. Втім, як свідчать чисельні емпіричні дані, лише 3-4% студентської молоді мають належний рівень рухової компетенції, що дає їм можливість ефективно підтримувати і зміцнювати своє здоров'я в процесі професійного становлення у ВНЗ й є необхідними для своєчасної адаптації швидко змінних умов виробничого і зовнішнього середовища, об'єму і інтенсивності праці. Відтак, особливої значущості набувають питання формування рухової компетенції у студентів ВНЗ у їхньому фізичному вихованні, яке сприятиме формування потенціалу їхнього здоров'я.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення високого рівня психофізичного стану студентів ВНЗ є предметом наукового пошуку багатьох вчених галузі [1-18]. У численних дослідженнях відзначається наявність стійкої негативної динаміки його якісних показників у студентській молоді [1, 2, 4, 7, 8]. Унаслідок цього, понад 50 % випускників вишів не спроможні якісно працювати на виробництві.

Така ситуація зумовлює вимагає поглибленого наукового пошуку у виявленні чинників наявних негативних тенденцій. Деякі вчені вбачають їх у недостатній продуктивності чинного фізичного виховання у ВНЗ, яке не сприяє ефективному зменшенню дефіциту рухової активності студентів [1; 3; 10]. Окремі науковці (Ю.Н. Алексеев зі спів. [8]; В.О. Акімова зі спів. [10]), у відсутності дії мотиваційного чинника для активних занять фізичною культурою спортом у термін навчання. Інші (В.М. Корягін, О.З. Блавт [6]; В.В. Стадник [7]) у недоопрацюванні організаційно-методичних підходів у формуванні рухової компетенції у процесі фізичного виховання студентів.

Незважаючи на наявні дослідження програмно-методичного забезпеченню формування рухової компетенції студентів у процесі фізичного виховання, багато аспектів цієї складної проблеми залишаються поки що не з'ясованими. Систематизованих досліджень з вищезазначених питань практично не проводилось. Поза увагою дослідників залишаються проблеми пошуку й розгляду умов, при яких здійснюється формування рухової компетенції у органічному синтезі із навчальним процесом у ВНЗ задля збереження здоров'я студентів.

Важлива соціальна значущість вирішення вищезазначеної проблеми у забезпечення здорового способу життя студентської молоді для підготовки її до ефективної виробничої діяльності, й обумовили вибір напрямку дослідження.

Мета роботи – теоретичний аналіз позицій формування рухової компетенції студентів у процесі фізичного виховання у ВНЗ.

Методи дослідження: теоретичний аналіз, систематизація, порівняння різних поглядів на досліджувальну проблему, узагальнення даних науково-методичної та спеціальної літератури, загально-наукові методи теоретичного рівня: аналогія, аналіз, синтез, абстрагування, індукція.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначальною функцією дисципліни «Фізичне виховання» у ВНЗ є формування рухової компетенції у студентів [6; 9–13]. Остання передбачає задоволення природних потреб у молоді у руховій активності і забезпечення на цій основі необхідної їм фізичної дієздатності. Власне рухова активність в освітньому процесі спрямована на збереження і зміцнення здоров'я студентів. Формування у студентів ставлення до власного здоров'я як до найважливішого чинника реалізації життєвих сенсів і цілей як пріоритетного напрямку державної політики в галузі фізичної культури, є важливим елементом організації фізичного виховання у ВНЗ, і однією з найактуальніших проблем сьогодення.

Є.Д. Грязев зі спів. [9] вважає що саме на основі формування рухової компетенції, забезпечує збереження і зміцнення здоров'я у молоді. На думку А. Ю. Григорьева, В. В. Пономарьова [3], рівень рухової компетенції студентів

визначається перш за все мірою освіченості у цій галузі знань, усвідомленою потребою у активній руховій діяльності, її значення у зміцненні здоров'я та усебічному самовдосконаленню.

Науковими дослідженнями встановлено [2–4; 7; 9], що низький рівень рухової компетенції, негативно позначається на навчальних академічних та самостійних заняттях студентів, на їхньому ставленні до фізичної культури та її складовим структурним компонентам, включаючи стан здоров'я і психофізичну готовність до майбутньої професійної діяльності. У цьому разі неможливо отримати якісний результат курсу фізичного виховання в період навчання студента у ВНЗ, і на цьому наголошується у працях А.Ю. Григор'єва, В.В. Пономарьова [3]; Н.Н. Завидівської [4]; О.А. Нікіфорової зі спів. [5]; В.М. Корягіна, О.З. Блавт [6].

Нині сутність поняття «*рухова компетенція*» є найменш визначеним, а також немає одностайності в його трактуваннях, що пояснюється поліфункціональним характером даної дефініції. Насамперед зазначимо, що «*компетенція*» позиціонується як коло питань, з якими людина добре обізнана, володіє знаннями і досвідом. Як інтегрований результат оволодіння певними знаннями компетенції виражається в умінні використовувати засвоєні знання, уміння, навички для розв'язання практичних і теоретичних задач [1, 3].

Вчені одностайні у думці, що серед складових ключових компетентностей, що забезпечують високий рівень психофізичної готовності випускників вищої школи, виділяють рухову компетентність. На думку зокрема В.М. Корягіна, О.З. Блавт [6], головною особливістю рухової компетентності як педагогічного явища є те, що вони представляють собою не абстрактні рухові операції (хоча, звісно, вона ґрунтується на останніх), а конкретні вміння та навички, необхідні для забезпечення високого рівня психофізичного стану студентів.

На основі узагальнювання думок з цього приводу [1–14], можна вважати, що уявлення про зміст поняття «*рухова компетенція*» поєднує такі поняття, як «*компетенція*» і «*рухова активність*». Таким чином, інтегрувавши низку думок констатуємо, що «*рухова компетенція*» – це інтегрований результат опанування змістом дисципліни «*Фізичне виховання*», яке виражається у готовності студентів використовувати засвоєні знання, уміння, навички, для формування й зміцнення здоров'я й підтримання на високому рівні свого психофізичного стану. Вона включає:

- звички, що сприяють збереження здоров'я та підтримання його на високому функціональному рівні;
- життєві навички, що сприяють здоровому способу життя (раціональне харчування, рухова активність, санітарно-гігієнічний режим праці та відпочинку, тощо);
- систематичні заняття фізичною культурою.

Шляхом інтеграції думок дослідників [1–14], визначено, що рухова компетенція є синтезованим результатом взаємодії низки компонентів:

1. мотиваційного, що зацікавленість у необхідності зміцнення свого стану здоров'я, наявність особистісних смислів у формуванні рухової компетенції;
2. цільового, яке полягає з визначенням особистих цілей, які співвідносні з усвідомленим дотриманням здорового способу життя;
3. орієнтаційного, що передбачає формування у студентів орієнтації здорового способу життя;
4. функціонального, що передбачає здатність використовувати рухову компетенцію для досягнення власних цільових орієнтирів у покращанні психофізичного стану і його параметрів;
5. оцінювального, пов'язаного із здатністю до самоаналізу; адекватного самооцінювання своїх позицій щодо рухової компетенції.

Узагальненням даних наукового доробку з питань запропонованої теми [1–14], окреслено низку наукових вимог до формування рухової компетенції у студентів:

- чільне місце належить меті й завданням фізичного виховання, які скеровують його зміст на повноцінний фізичний розвиток студентів, що є основою забезпечення подальшої ефективної трудової діяльності;
- гуманістична спрямованість змісту фізичного виховання, що передбачає відповідність потребам студентів; пріоритету цінностей їхнього здоров'я;
- науковість змісту фізичного виховання передбачає занесення до його змісту тих положень, які є сталими в науці; матеріалу, що відповідає сучасному стану освіти, її новітнім досягненням;
- єдність змістової і процесуальної частин фізичного виховання при формуванні і структуруванні його змісту. Фізичне виховання у такому разі є не тільки засобом формування рухової компетенції, а й засобом здобування нових знань для самостійного набування умінь та навичок;
- відповідність віковим можливостям і рівню психофізичного стану студентів – залежність процесу формування рухової компетенції від рівня задатків і здібностей належить до закономірностей перебігу фізичного виховання;
- доступність програм й способів набуття рухової компетенції.

На сьогодні, існують доволі різні позиції щодо ефективного розвитку рухової компетенції у процесі фізичного виховання. Процес їхнього формування визначений дією низки чинників. Першим і головним є система потреб студентів, яка нерозривно пов'язана з системою цілей, як соціальних так і особистісних).

Дослідники стверджують, що найскладнішим аспектом є проблема забезпечення внутрішньої мотивації та усвідомлення студентами необхідності набуття рухової компетенції [1; 2; 9; 11]. Студенти повинні чітко зрозуміти, що тільки від їхнього бажання та волі залежить, чи будуть вони свідомо вдосконалювати свою фізичну форму і тим самим «створювати» своє здоров'я. У цьому сенсі зазначимо, що процес фізичного виховання, насамперед, повинен бути особистісно значимим, необхідним для кожного студента, не послаблюючи при цьому орієнтацію на задоволення суспільних потреб у працеспроможних фахівцях – цільовий компонент.

Визначено, що цілеспрямоване оволодіння руховою компетенцією сприяє стимулюванню студентів до занять фізичними вправами, прискорюють процес фізичного вдосконалення й є одним із шляхів упровадження фізичної культури і

спорту в побут і відпочинок студентів [1; 2]. Аналіз літератури [1–14] з досліджуваного питання показує, що першочерговою умовою формування у свідомості студентів необхідності оволодіння руховою компетенцією є формування у них потреби в руховій активності, на основі якої формується відповідна мотивація. При цьому досягнення позитивного результату у цьому процесі є фундаментальною основою формування у свідомості студентів потреби – мотиваційний компонент.

Однак, нині у більшості ВНЗ України фізичне виховання проводиться один раз на тиждень на перших трьох курсах без додаткових занять у позанавчальний час. У результаті цього, як зауважує В.В. Стадник [7], різко знижується ефективність занять з фізичного виховання щодо вирішення проблем гіподинамії та забезпечення ефективного розвитку рухової компетенції. Відтак, необхідні систематичні заняття фізичною культурою упродовж усіх років навчання, а також поєднання усіх форм фізичного виховання у ВНЗ. Окрім того, існує нагальна необхідність розробки нових та удосконалення чинних форми фізичного виховання студентської молоді [4; 7]. У цьому аспекті значний інтерес представляють роботи, в яких покладено початок інноваційним підходам та оригінальним авторським розробкам теорії формування рухової компетенції у студентів й її реалізації в умовах гуманізації вузівської освіти [8].

Дійовим рушійним чинником впливу на процес формування рухової компетенції, є наукові досягнення галузі [2; 3]. Втім, термін систематичного втілення нових наукових ідей у практику повинен повсякчасно скорочуватись. За умови, що втілення нових ідей обмежується термінами виходу матеріалів у вільний доступ, вони ефективно впливають на формування у студентів рухової компетенції. Водночас, вважається, що використання новітніх технологій передбачає поряд із поповненням теоретико-методологічних знань студентів щодо навичок, спрямованих на збереження власного здоров'я, аналіз його результатів – оціночний компонент [2; 14]. У співвідношенні мети фізичного виховання і досягнутих результатів – якість набуття рухової компетенції є інтегрованим підсумком організації навчально-виховного процесу фізичного виховання.

Ретельний аналіз емпіричних даних [1; 5; 7] свідчить про те, що у переважній більшості студентів відсутнє бажання до систематичних занять фізичною культурою, а отже є недовірливим мотиваційний компонент рухової компетенції. На думку спеціалістів [2; 7], однією з причин цього є відсутність у студентів теоретичних знань про корисну дію занять фізичним вихованням та необхідністю оволодіння навичками здорового способу життя. У теоретичній підготовці дотепер не знайшли відображення ті глобальні зміни, які відбулись у суспільстві та фізичній культурі. Вирішенні цієї проблематики вимагає, щоб зміст фізичного виховання був відповідним сучасному стану науки, не зменшуючи його можливості як засобу формування рухової компетенції [3; 8].

Прагматичний вектор соціальної поведінки у студентському середовищі щодо вибору шляхів досягнення життєвого успіху, повинен також розглядатися фахівцями як мотиваційний стимул для формування рухової компетенції, як інструменту творення бажаного іміджу, що є складовою ймовірності успішної майбутньої професійної кар'єри, важливим компонентом здорового способу і стилю життя студентської молоді. Науковці галузі наголошують [1–3; 7], що необхідне формування широкого культурного світогляду, дбайливого ставлення до власного здоров'я як вагомим складових способу життя, які є визначальним у досягненні кар'єрного та життєвого успіху студентської молоді. Проте, доводиться констатувати, що процес формування рухової компетенції вимагає істотного підвищення якості та рівня теоретичної підготовленості студентів та їхньої обізнаності з питань збереження свого стану здоров'я, та ролі здорового способу життя у цьому контексті, у бік ґрунтовності змістовного компоненту фізичного виховання, методології та методики його організації – орієнтаційний компонент.

Одним із важливих структурних елементів технології становлення рухової компетентності є форми організації фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів СМГ. Всі можливі форми (академічні та позаакадемічні) повинні сприяти закріпленню отриманих навичок, активізації фізіологічних процесів в організмі, ушкодженим хворобою) під впливом посиленої рухової активності. Комплексне використання усіх форм фізичного виховання передбачає широкий спектр методів і прийомів, реалізація яких забезпечує становлення рухової компетенції студентів.

Висновки. Реформування вищої школи в контексті реалізації оздоровчої функції передбачає істотні зміни організації процесу фізичного виховання. У цьому сенсі якість набуття студентами рухової компетенції освіти виступає як інтегрований підсумок всієї організації навчально-виховного процесу фізичного виховання.

Отже, шляхом аналізу теоретичного надбання в означеному керунку, визначено чинники, які забезпечують науково-обґрунтований процес формування рухової компетенції студентів ВНЗ у їхньому фізичному вихованні:

- перехід на якісно новий рівень ефективного формування рухової компетенції передбачає повну реалізацію її складових компонентів;
- органічний синтез усіх складових фізичного виховання при формуванні рухової компетенції: фізичне виховання у такому разі є не тільки засобом її формування, а й засобом здобування нових знань для самостійного набування умінь та навичок;
- відповідність організаційно-методичних аспектів формування рухової компетенції сучасним потребам та можливостям студентів; пріоритету цінностей їхнього здоров'я;
- кількість ефективних інформаційно-методичних систем, які забезпечують ефективний розвиток рухової компетенції у фізичному вихованні студентів, дуже нечисленне, що вимагає подальших наукових розвідок.

Загалом, необхідність вироблення чільної стратегії у визначеному керунку вимагає ґрунтовного доопрацювання теоретико-методичних основ формування рухової компетенції студентів ВНЗ. Означене зумовлене тим, що ефективне функціонування суспільства забезпечується наявністю фахівців з високим рівнем психофізичного стану, які є спроможними забезпечити високу продуктивність праці.

Перспективи подальших досліджень передбачають розгляд технологій формування рухової компетенції у студентів ВНЗ.

Література

1. Волкова Л.М., Евсеев В.В., Половников П.В. Физическая культура студентов: состояние и пути совершенствования : монография [2-е изд]. СПб.: СПб ГПУ, 2013. 153 с.

2. Григорович Е.С., Переверзев В.А. Физическая культура в жизни студента. Минск, 2008. 227 с.
3. Григорьев А.Ю., Пономарев В.В. Формирование двигательной компетенции студентов в процессе физического воспитания в вузе. Красноярск: СибГТУ, 2011. 172 с.
4. Завидівська Н.Н. Фундаменталізація фізкультурно-оздоровчої освіти: аспект здоров'язбережувального навчання студентів: монографія. К.: УБС НБУ, 2012. 402 с.
5. Здоровьесберегающая среда в образовательном учреждении [Текст]. Под ред. О.А. Никифоровой, А.И. Федорова, Т.А. Фрольцовой. Кемерово, 2003. 177 с.
6. Корягін В.М., Блавт О.З. Педагогічні умови формування рухової компетенції у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп. Теорія та методика фізичного виховання. 2016. № 3. С. 3–7. doi: <http://dx.doi.org/10.17309/tmfv.2016.3.1164>.
7. Стадник В. В. Проблеми сучасної системи фізичного виховання ВНЗ, як основного фактора зміцнення здоров'я студентів. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)». Зб. наук. пр. за ред. Г.М. Арзютова. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. 2013. № 5 (30). С. 351–356.
8. Физическая культура студента / Составители: Ю.Н. Алексеев, А. Чернышов, Н.К. Чуриков. Изд. Центр Воронежского ГУ, 2009. 344 с.
9. Физическое развитие студентов и совершенствование физического воспитания в вузе. Под ред. Е.Д. Грязева, М.В. Жукова, О.Ю. Кузнецова, Г.С. Петрова. М., 2012. 72 с.
10. Фізичне виховання студентів вищого навчального закладу. Уклад.: В.О. Акімова, І.І. Вржесневський, Г.І. Вржесневська, Н.І. Турчина, С.Г. Черняєв. К.: НАУ, 2011. 116 с.
11. Bailey R., Kirk D. The routledge physical education reader. Routledge, 2008. 1420 p.
12. Green K., Hardman K. Physical education. Mayer & Mayer Verlag, 2005. 248 p.
13. Hardman K., Green K. Contemporari issues in physical education. Mayer & Mayer Verlag, 2011. 300 p.
14. Trzesniowski R. Kilka uwag o wychowaniu fizycznym. Warszawa: AWF. 2000. s. 37–41.

Палатний А.

Комітет Верховної Ради України

з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

ОБСЯГИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ ЗІ СПОРТИВНИХ ЄДИНОБОРСТВ У ВИЩИХ УЧИЛИЩАХ ТА ЛІЦЕЯХ-ІНТЕРНАТАХ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ (2005-2012 рр.)

У статті зроблено спробу вивчити питання підготовки спортсменів для резерву національних збірних в умовах навчальних закладів спортивного профілю, що регламентується на державному рівні. Метою дослідження було з'ясування обсягів спеціалізацій з олімпійських спортивних єдиноборств у вищих училищах фізичної культури, олімпійського резерву і ліцеїв-інтернатів спортивного профілю та їх зміни упродовж 2005–2012 рр. Встановлено, що у 2005–2008 структура розподілу за спеціалізаціями була такою: бокс – 185, боротьба вільна – 301, боротьба греко-римська – 195, дзюдо – 118 та фехтування – 120 учнів. У 2009–2012 рр. збільшено загальний обсяг за спеціалізаціями з 919 до 1040 учнів (на 13,17%) та за окремими видами: боротьба греко-римська (на 11 осіб, 5,64%), фехтування (на 11 осіб, 9,17%), боротьба вільна (на 59 осіб, 19,60%) та дзюдо (збільшено на 39 осіб, 33,05%) порівняно із попереднім періодом. Уперше введено у навчальний процес спеціалізацію тхеквандо із обсягом у 16 учнів.

Ключові слова: обсяги, спеціалізація, спортивні єдиноборства, навчальні заклади.

Артур Палатний. Комітет Верховної Ради України по вопросам семьи, молодежной политики, спорта и туризма. **Объемы специализаций по спортивным единоборствам в высших училищах и лицеях-интернатах спортивного профиля (2005-2012 гг.).**

В статье сделана попытка изучить вопрос подготовки спортсменов для резерва национальных сборных в условиях учебных заведений спортивного профиля, что регламентируется на государственном уровне. Целью исследования изучение объемов специализаций по олимпийским спортивным единоборствам в высших училищах физической культуры, олимпийского резерва, лицеях-интернатах спортивного профиля и их изменения в 2005–2012 годах. Установлено, что в 2005–2008 структура распределения по специализациям была такой: бокс – 185, вольная борьба – 301, борьба греко-римская – 195, дзюдо – 118 и фехтование – 120 учеников. В 2009–2012 годах увеличен общий объем по специализациям с 919 до 1040 учащихся (на 13,17%), и по отдельным видам: борьба греко-римская (на 11 человек, 5,64%), фехтование (на 11 человек, 9,17%), вольная борьба (на 59 человек, 19,60%) и дзюдо (на 39 человек, 33,05%) по сравнению с предыдущим периодом. Впервые введено в учебный процесс специализацию тхэквандо с объемом в 16 учеников.

Ключевые слова: объемы, специализация, спортивные единоборства, учебные заведения.

Artur Palatnyu. Committee of the Verkhovna Rada Ukraine on Family Matters, Youth Policy, Sports and Tourism. **The scope of combat sports specializations in colleges and vocational boarding schools of sporting type (2005-2012).**

In the article the attempt has been made to elucidate the issue of athletes' training for national teams' reserves replenishing in the educational institutions of sporting type, which are regulated at government level.

The purpose of the study was to find out the scope of specializations in the Olympic combat sports in colleges of physical culture, Olympic reserve special schools and vocational boarding schools of sporting type, as well as the changes that took place in